

32. CO SE DĚJE BĚHEM SMRTI A PO NÍ?

Odkud má smrt počátek?

„Bůh smrt neučinil“ (*Kniha moudrosti 1,13*) tak, jak ji dnes podstupujeme. Ona vstoupila do světa jako následek prvního hříchu našich prarodičů, Adama a Evy. Ona je tudíž „odplatou za hřích“ (*Řím 6,23*).

Jaký je smysl smrti?

- Dnes se směřuje k cenzurování a odstraňování skutečnosti smrti z lidského života. Už samotná myšlenka na smrt působí úzkost. Když se na ni nemyslí, má se za to, že ji oddalujeme nebo nad ní vítězíme. Ve skutečnosti ona neúprosně přichází a může přijít v každé chvíli, v jakémkoliv věku osoby, v jakémkoliv stavu.
- Pro každou lidskou bytost je smrt:
  - znamením toho, že jsme lidé; ona přináleží k lidskému stavu;
  - koncem pozemského života;
  - branou, která uzavírá jeden způsob žití, aby otevřela jiný způsob žití: není to konec všeho;
  - voláním k moudrosti, abychom žili dobře podle darů, které jsme dostali;
  - způsobem uskutečnění základní rovnosti mezi všemi, nad sociálními příslušnostmi, nad ekonomickými podmínkami a kulturními schopnostmi;
- Pro křesťana je smrt osvícena Božím Slovem, které nám nabízí světlo, které ozařuje a utěšuje. Smrt se tak stává:
  - ukončením života člověka jako času otevřeného pro přijetí nebo odmítnutí Boží lásky v Kristu;

- počátkem věčného života, to znamená onoho nového žití navždy, které má začátek po tomto pozemském životě;
- setkání s Bohem, Otcem a také Soudcem;
- možným způsobem k vyjádření úkonu poslušnosti a lásky vůči Otci podle příkladu Krista;
- V právě této křesťanské vizi smrti mohl svatý František z Assisi zvolat v Hymnu na stvoření: „Buď chválen, můj Pane, za naši sestru tělesnou smrt“ (*FRANTIŠKÁNSKÉ PRAMENY, 263*).

Co se děje při smrti?

- Smrtí se uskutečňuje oddělení duše od těla. Tělo člověka propadá porušení, zatímco jeho duše, která je nesmrtelná, jde vstříc Bohu, aby byla souzena. Ona bude znovu spojena se svým tělem na konci časů.
- „Smrtí se životní volba učiněná člověkem stává definitivní: tento jeho život stojí před Soudcem“ (*BENEDIKT XVI., Spe salvi, 45*).

Co to znamená zemřít v Boží milosti?

Znamená to zemřít s vědomím, že nemáme na duši smrtelný hřích. Znamená to zemřít v pokoji s Bohem a s bližním. „Věrohodné je to slovo: Jestliže jsme s ním zemřeli, budeme s ním i žít...“ (*2 Tim 2,11*).

Jak je možné zemřít s Kristem?

Je to možné tím, že:

- žijeme jako Boží děti během našeho pozemského života;
- často žádáme Boha o odpuštění našich hříchů prostřednictvím svátosti smíření;

- užíváme, je-li to možné, dvou svátostí ustanovených Kristem pro vážně nemocné a pro ty, kteří se chystají přejít z tohoto života do dalšího života: svátosti eucharistie jako viatika a svátosti pomazání nemocných.

Jak Kristus zvítězil nad smrtí?

Tím, že zničil příčinu smrti, to je hřích, svou smrtí na kříži a svým vzkříšením.

Jak popsat stav člověka po smrti?

„Je třeba se vyhnout domnělým a svévolným představám, které místo toho, aby pomáhaly, prohlubují těžkosti křesťanské víry. Obrazy, používané Písmem svatým, si nicméně zaslouží úctu. Je třeba hledat jejich hluboký smysl, vyhnout se riziku, že je příliš zeslabíme a vyprázdníme z jejich podstaty skutečnosti, které ony zjevují“ (KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, *List k některým otázkám, týkajícím se eschatologie*).

Co se děje po smrti?

Duše oddělená od těla je souzena Bohem ve vztahu k víře a vykonaným skutkům. Je to zvláštní soud, kterým je dána každému bezprostřední odplata za jeho pozemský život.

- Taková odplata spočívá ve vstupu:
  - buď do věčné radosti ráje:
    - hned po smrti;
    - nebo po adekvátním očištění (očistci);
  - nebo do věčného zavržení pekla.

Co to je ráj?

Ráj je stav plné a definitivní radosti. Takové štěstí spočívá ve vidění Boha „takového, jaký jest“ (1 Jn 3,2), „tváří v tvář“ (1 Kor 13,12). Bůh bude tedy poznáván a milován jako největší a nejvyšší štěstí

člověka, jako poslední cíl a plné uskutečnění nejhlubších aspirací člověka. Ráj tudíž spočívá v prožívání života Nejsvětější Trojice: bytí po celou věčnost s Bohem skrze Krista v Duchu Svatém.

Toto tajemství blaženého vidění, blaženého společenství s Bohem a se všemi, kteří jsou v Kristu, překonává každou možnost chápání a popsání. Nemůže být místně umístěno, jako nemůže být místně umístěn Bůh. Písmo svaté nám o tom hovoří některými obrazy: život, světlo, pokoj, svatební hostina, Otcův dům, nebeský Jeruzalém...

Co to je očistec?

Očistec je očišťováním těch, kteří umírají v Boží milosti, a tudíž od nynějška mají jistotu, že budou moci vstoupit do ráje, ale potřebují další očišťování, aby obdrželi potřebnou svatost pro vstup do radosti ráje.

Jak můžeme pomáhat takovému očišťování?

- Bůh očišťuje zásluhami Krista zemřelého a vzkříšeného ty, kteří jsou v očistci také díky spolupráci, kterou jim můžeme dát.
- My, kteří jsme ještě poutníky zde na zemi, můžeme vskutku pomáhat našim zesnulým, kteří jsou v očistci:
  - našimi přímluvnými modlitbami, zvláště účastí na slavení mše svaté a také tím, že za ně necháme sloužit mše svaté;
  - skutky pokání a lásky;
  - odpustky - „Odpustek znamená, že se před Bohem odpouští časné tresty za hříchy, jejichž vina byla zahalzena; je to odpuštění, které náležitě připravený věřící získává za určitých podmínek za pomoci církve, které jako služebníci vykoupení přísluší rozdělovat a používat poklad zadostiučinění Krista a svatých“ (Katechismus katolické církve, 1471).

Co je to peklo?

- Peklo je věčným zavržením těch, kteří svou svobodnou volbou umírají ve smrtelném hříchu, aniž by ho litovali a aniž by přijali Boží milosrdnou lásku. Ježíš vyjadřuje takovou skutečnost některými obrazy: gehena, nehasnoucí oheň, hořící pec... Jsou to obrazy pro popsání stavu extrémního utrpení, věčného zavržení, které zasahuje ty, kteří jsou v pekle.
- Hlavní trest pekla spočívá ve věčném odloučení od Boha: skutečně jenom v Něm může mít člověk život a štěstí, kvůli kterým byl stvořen a na které aspiruje.
- Bůh nepředurčuje nikoho, aby šel do pekla. Dokonce On, jako dobrý Otec, chce, aby se všichni spasili a dospěli do Jeho Domu: ráje. Proto poslal svého Syna, zemřelého a vzkříšeného. On nechce „aby někdo zahynul, ale chce, aby všichni dospěli k pokání“ (2Pt 3,9). Proto On volá každou jednotlivou osobu během jejího pozemského života, ať způsobem vlídným, nepozorovaným, nebo někdy také způsobem rázným (jak činí každý dobrý otec s vlastním synem). Ale protože stvořil člověka svobodným, respektuje rozhodnutí osoby, a to především v rozhodujícím okamžiku její smrti. Proto je to člověk sám, kdo se v plné svobodě a odpovědnosti vylučuje z ráje tím, že setrvává v radikálním odmítnutí Boha a zaslouží si peklo.

Co to je poslední a všeobecný soud?

Je to soud, který Bůh vykoná na konci časů, na konci světa, když Kristus „přijde ve slávě a všichni andělé s ním ... a budou před něho shromážděny všechny národy. I oddělí jedny od druhých ... A půjdou do věčného

trestu, ale spravedliví do věčného života“ (Mt 25, 31-46).

Při takovém soudu:

- Budou vzkříšena těla všech lidí. Každé porušitelné a smrtelné tělo proměněné v neporušitelné a věčné, se spojí s vlastní duší a bude s ní sdílet stav ráje nebo pekla: stav, který ona má od chvíle smrti těla.
- Mezi všemi svatými v nebi se bude prožívat bratrské společenství „nesmírně utěšené, protože každý bude mít všechna dobra všech ostatních blažených. Každý bude milovat druhého jako sebe sama, a proto se bude těšit z dobra druhého jako z vlastního. Tak radost jednoho samotného bude tím větší, čím větší bude radost všech ostatních blažených“ (Sv. TOMÁŠ AKVINSKÝ, *Konference o Vyznání víry*).
- Budou „nová nebesa a nová zem“ (2Pt 3, 13). Současný vesmír osvobozený od každého otroctví, bude novým vesmírem, ve kterém už „nebude smrti, ani žalu, ani nářku ani bolesti už nebude – neboť co bylo, pominulo.“ (Apokalypsa 21, 4).
- Uskuteční se plně a definitivně Boží úradek, „že podle svého plánu, až se naplní čas, přivede všechno na nebi i na zemi k jednotě v Kristu“ (Ef 1, 10). Bůh bude „všechno ve všem“ (1Kor 15, 28).

Kdy nastane poslední soud?

Pouze Bůh zná den a hodinu takové definitivní události. My víme pouze, že se to stane „posledního dne“ (Jan 6, 39), na konci tohoto světa.

Na čem se zakládá naše víra o vzkříšení našeho těla?

Zakládá se:

- na víře v Boha, který „není Bohem mrtvých, nýbrž Bohem živých“ (Mk 12,27).
- Na Ježíši Kristu, který:
  - řekl „Já jsem Vzkříšení a Život“ (Jan 11,25);
  - vykonal některá „vzkříšení“ během svého pozemského života: Lazarovo, syna vdovy z Naimu, dcery Jairovy. Taková „vzkříšení“, která byla návratem do předcházejícího života, byla znamením toho, že On je „Vzkříšením“ a předobrazem Jeho vzkříšení;
  - učinil tento slavnostní slib dříve než zemřel: „ V domě mého Otce je mnoho příbytků, kdyby tomu tak nebylo, řekl bych vám to. Jdu, abych vám připravil místo. A odejdu-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já“ (Jan 14, 2-3);
  - dobrovolně podstoupil smrt, a to smrt na kříži pro naši spásu: svou smrtí porazil smrt, pro sebe a pro nás všechny;
  - byl vzkříšen On sám s vlastním tělem, proměněným a oslaveným: „A jestliže Kristus nebyl vzkříšen, pak je naše zvěst klamná, a klamná je i vaše víra“ (1Kor 15, 14);
  - je princip, základ a jistota také našeho vzkříšení: On je „prvorozeným z mrtvých“ (Kol 1, 18); „Bůh, který vzkřísil Pána, vzkřísí svou mocí i nás“ (1 Kor 6, 14).

Jak nastane vzkříšení našich těl?

Poznat způsob, jak nastane vzkříšení, překonává možnosti našeho rozumu. Je to přístupné pouze vírou.

Jaký je rozdíl mezi vzkříšením těla a reinkarnací?

Mezi oběma existuje obrovský rozdíl, protože

- vzkříšení není navrácení se do předcházejícího života, ale je to nové žití s úplně proměněným tělem;
- každý život je jedinečný a neopakovatelný;
- „...každý člověk jen jednou umírá...“ (Žid 9, 27).

V jakém smyslu křesťan umírá a je vzkříšen každý den?

Každý den života zde na zemi je pro křesťana určitou účastí na smrti a na vzkříšení Krista, z jistého hlediska:

- svátostně: svátostí křtu umíráme s Kristem hříchu (přicházíme k Němu osvobození od hříchu) a povstáváme k novému životu, k životu adoptivních Božích dětí, údů Krista a jeho církve, chrámu Ducha Svatého;
- mravně: každý den jsme povoláni utíkat před hříchem, vyhybat se mu, kát se a povstávat z něho, abychom žili s radostí každý okamžik jako Boží děti a hledali „...to, co je nad námi, kde Kristus sedí na pravici Boží“ (Kol 3,1).

NB: Pro prohloubení tématu čtěte následující dokumenty:

- Katechismus katolické církve (KKC), 1992, č. 988-1060; Kompendium KC, č.202-216;
- Kongregace pro nauku víry, *List, týkající se některých eschatologických otázek*, 1979.

Poznámka – Citace z Katechismu katolické církve nebo Kompendia odpovídají v některých případech italskému vydání. Katecheze je zpracována podle předlohy vypracované Mons. Raffaello Martinelli: (http://www.sancarlo.pcn.net/argomenti_nuovo/pagina0.html). Katecheze naleznete: <http://spolotcepia.signalny.cz/> .